

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
ВСТУП	7
РОЗДІЛ I	
Загальна характеристика та методи визначення круглоротих і риб континентальних водойм і водотоків України	10
1.1. Загальна характеристика рибоподібних і риб внутрішніх водойм і водотоків України	10
1.1.1. Класифікація рибоподібних і риб континентальних водойм і водотоків України та їх поширення	10
1.1.2. Умови існування та спосіб життя риб внутрішніх водойм і водотоків України	23
1.1.3. Основні методи досліджень при визначенні видів риб	43
1.2. Методи визначення рибоподібних і риб континентальних водойм і водотоків України	66
1.2.1. Загальні вказівки до користування визначником	66
1.2.2. Встановлення окремих нових категорій рибоподібних і риб	72
1.2.3. Матеріали та інструментарій для визначення риб	80
1.2.4. Консервація риб для визначення таксону і досліджень	83
1.2.5. Діагностичні визначальні ознаки та вимірювання риб	86
РОЗДІЛ II	
Визначення і опис класів та родин рибоподібних і риб континентальних водойм і водотоків України	124
2.1. Визначення та опис класів рибоподібних і риб континентальних водойм і водотоків України	125
2.2. Визначення родин рибоподібних і риб континентальних водойм і водотоків України	128
РОЗДІЛ III	
Визначення та опис рядів, родин, родів і видів рибоподібних континентальних водойм і водотоків України	134
3.1. Визначення та опис рядів і родин рибоподібних внутрішніх водойм і водотоків України	134
3.2. Визначення родів і видів рибоподібних континентальних водойм і водотоків України	136
3.2.1. Визначення та характеристика родів і видів (2) родини міногові ряду міногообразні	136

РОЗДІЛ IV

Визначення та опис родин, родів і видів кісткових риб континентальних водойм і водотоків України	142
4.1. Визначення та опис родин кісткових риб внутрішніх водойм і водотоків України	146
4.2. Визначення та опис родів родин кісткових риб континентальних водойм і водотоків України	148
4.2.1. <i>Визначення та характеристика родів і видів (6) родини осетрові ряду осетрообразних</i>	148
4.2.2. <i>Визначення та характеристика родів і видів (1) родини веслоносові ряду осетрообразних</i>	168
4.2.3. <i>Визначення та характеристика родів і видів (1) родини панцирникові ряду панцирникообразних</i>	171
4.2.4. <i>Визначення та характеристика родів і видів (1) родини вугреві ряду вугреобразних</i>	175
4.2.5. <i>Визначення та характеристика родів і видів (3) родини оселедцеві ряду оселедцеобразних</i>	179
4.2.6. <i>Визначення та характеристика родів, видів (59) і підвидів (1) родини коропові ряду коропообразних</i>	191
4.2.7. <i>Визначення та характеристика родів і видів (3) родини чукучанові ряду коропообразних</i>	380
4.2.8. <i>Визначення та характеристика родів і видів (8) родини в'юнові ряду коропообразних</i>	388
4.2.9. <i>Визначення та характеристика родів і видів (1) родини баліторові ряду коропообразних</i>	410
4.2.10. <i>Визначення та характеристика родів і видів (2) родини харацінові ряду харацінообразних</i>	413
4.2.11. <i>Визначення та характеристика родів і видів (2) родини лорікарієві ряду сомообразних</i>	420
4.2.12. <i>Визначення та характеристика родів і видів (3) родини ікталурові ряду сомообразних</i>	426
4.2.13. <i>Визначення та характеристика родів і видів (1) родини сомові ряду сомообразних</i>	437
4.2.14. <i>Визначення та характеристика родів і видів (1) родини сигові ряду лососеобразних</i>	443
4.2.15. <i>Визначення та характеристика родів і видів (1) родини харіусові ряду лососеобразних</i>	447
4.2.16. <i>Визначення та характеристика родів і видів (5-7) ряду лососеобразних і родини лососеві</i>	450
4.2.17. <i>Визначення та характеристика родів і видів (2) родини щукові ряду щукообразних</i>	470

4.2.18. <i>Визначення та характеристика родів і видів (1) родини умброві ряду щукообразних</i>	477
4.2.19. <i>Визначення та характеристика родів і видів (1) родини тріскові (миневі) ряду тріскообразних</i>	480
4.2.20. <i>Визначення та характеристика родів і видів (1) родини атеринові ряду атеринообразних</i>	484
4.2.21. <i>Визначення та характеристика родів і видів (1) родини адріаніхтієві ряду сарганообразних</i>	488
4.2.22. <i>Визначення та характеристика родів і видів (3) родини пецілієві ряду коропозубообразних</i>	491
4.2.23. <i>Визначення та характеристика родів і видів (2) родини колючкові ряду колючкообразних</i>	502
4.2.24. <i>Визначення та характеристика родів і видів (1) родини голкові ряду колючкообразних</i>	510
4.2.25. <i>Визначення та характеристика родів і видів (3) родини рогаткові ряду скорпенообразних</i>	514
4.2.26. <i>Визначення та характеристика родів і видів (3) родини центрархові ряду окунеобразних</i>	522
4.2.27. <i>Визначення та характеристика родів і видів (11) родини окуневі ряду окунеобразних</i>	533
4.2.28. <i>Визначення та характеристика родів і видів (3) родини цихлові ряду окунеобразних</i>	569
4.2.29. <i>Визначення та характеристика родів і видів (1) родини головешкові або одонтобутові ряду окунеобразних</i>	580
4.2.30. <i>Визначення та характеристика родів і видів (15) родини бичкові ряду окунеобразних</i>	583
4.2.31. <i>Визначення та характеристика родів і видів (1) родини змієголові ряду окунеобразних</i>	636
АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ІХТІОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК	640
СЛОВНИК СПЕЦІАЛЬНИХ ТЕРМІНІВ І СКОРОЧЕНЬ, ВЖИТИХ АНГЛІЙСЬКОЮ, ЛАТИНСЬКОЮ ТА ІНШИМИ МОВАМИ З УКРАЇНСЬКИМ ПЕРЕКЛАДОМ І ПОЯСНЕННЯМ	687
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ (РЕКОМЕНДОВАНОЇ) ЛІТЕРАТУРИ ТА ІНШИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ	689
ДОДАТКИ	712

ПЕРЕДМОВА

Серед величезного розмаїття різних тварин, риби як природний об'єкт, викликають у людей найбільший інтерес. Ще на початку розвитку суспільства рибальство забезпечувало людину цінною їжею. Тому розселення людей було завжди пов'язане з водоймами – річками, озерами, прибережними зонами морів. Стародавня історія та головні місця розвитку цивілізації свідчать, що культура і наука інтенсивно розвивалися саме в таких місцях.

Основною метою України завжди було збільшення рибопродуктивності континентальних водойм, організація на них раціонального рибного господарства. Виконання наведеного вище завдання вимагає підвищення знань про риб і рибне господарство. Такі знання можливо отримати через вивчення місцевих риб, їх видового складу, біології і необхідних для їх життя умов водного середовища. Хоч загальний видовий склад фауни прісноводних риб України досить відомий, проте поширення і значення окремих видів вивчено ще зовсім недостатньо.

У навчальному посібнику викладені матеріали про риб континентальних водойм (водосховищ і озер) та водотоків (річок, каналів і струмків) України, наведено загальну характеристику класів, які об'єднують рибоподібних і риб (зокрема нині існуючі класи Круглороті і Кісткові риби), подана характеристика їх систематичної організації та особливостей екології.

Мета навчального посібника полягає в засвоєнні сучасних даних про біорізноманіття і систематичне положення рибоподібних і риб континентальних водойм і водотоків України. Важливим є сприйняття сучасної системи рибоподібних і риб, що населяють континентальні прісноводні екосистеми, та засвоєння студентами наукових основ і принципів класифікації іхтіофауни України. Це можливо за організації практичних робіт студентів з вивчення зовнішньої будови риб, що зустрічаються у внутрішніх водоймах України, а також за визначення їх видової приналежності.

За посібником надається можливість визначати видову приналежність риб внутрішніх водойм і водотоків України, знати основні систематичні групи риб, їх головних, особливо промислово-цінних представників, особливості будови, біології, промислового та господарського значення різних видів і систематичних груп круглоротих і риб.

Автори «Визначника риб континентальних водойм і водотоків України» вважають, що визначник буде корисним для викладачів і студентів вищих навчальних закладів, та викличе зацікавленість у іхтіологів, інших фахівців, які працюють у галузі рибного господарства.